

การพัฒนา รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
การจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปราชินบุรี เขต 2*

THE DEVELOPMENT OF A BLENDED SUPERVISION MODEL TO
ENHANCE THE TEACHINGS' COMPETENCY FOR TEACHERS
UNDER THE PRACHINBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 2

กัมธร ไพจิตต์¹, วัฒนา จินดาวัฒน์² และ วิวัฒน์ วรพงษ์³

Kumtorn Pijitt¹, Watana Chindavat² and Wiwat Worawong³

¹⁻³มหาวิทยาลัยเกริก

¹⁻³Kirk University, Thailand

Corresponding Author's Email: asiriporn1993@gmail.com

วันที่รับบทความ : 17 เมษายน 2569; วันที่แก้ไขบทความ 30 เมษายน 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 2 พฤษภาคม 2569

Received 17 April 2026; Revised 30 April 2026; Accepted 2 May 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังและแนวทางเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี เขต 2 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู และ 3) ศึกษาประสิทธิผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู เป็นการวิจัยแบบ

Citation:

* กัมธร ไพจิตต์, วัฒนา จินดาวัฒน์ และ วิวัฒน์ วรพงษ์. (2569). การพัฒนา รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี เขต 2.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(3), 1378-1396.

Kumtorn Pijitt, Watana Chindavat and Wiwat Worawong. (2026) The Development Of A Blended Supervision Model To Enhance The Teachings' Competency For Teachers Under The Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2. Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(3), 1378-1396.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

ผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครู 278 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านนิเทศการศึกษา รวมถึงครูที่เข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 30 คน ใช้เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ รูปแบบการนิเทศการนิเทศแบบออนไลน์ และแบบประเมินต่าง ๆ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการใช้ AI เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้อยู่ 2) รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ระบบสนับสนุนการนิเทศแบบลงพื้นที่และการนิเทศแบบออนไลน์ กระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน และผลลัพธ์ของการนิเทศ 3) ผลการใช้รูปแบบ พบว่า ครูมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การนิเทศแบบผสมผสาน, การเสริมสร้างสมรรถนะครู, เทคโนโลยีดิจิทัล

Abstract

This research aims to 1) study the actual situation, expected situation, and approaches to enhancing the teaching competence of teachers under the Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2; 2) develop a blended supervision model to enhance teachers' teaching competence; and 3) study the effectiveness of using the blended supervision model to enhance teachers' teaching competence. It is a mixed-methods research. The sample group consisted of 278 teachers, educational supervision experts, and 30 teachers who participated in the pilot project. Research tools included questionnaires, interviews, supervision models, online supervision, and various assessments. The data were analyzed using both quantitative and qualitative statistics.

The research findings revealed that 1) The actual situation was at a moderate level, while the expected situation was at a high level. The highest need was the use of AI to support learning. 2) The developed supervision model consists of five components: the principles of the model, the objectives of the

model, a support system for both on-site and online supervision, a blended supervision process, and supervision outcomes. 3) The results of implementing the model showed that teachers' knowledge, skills, and attributes improved significantly at the .05 statistical significance level, and they expressed the highest level of satisfaction with the supervision model.

Keywords: Blended learning; Teacher competency enhancement; Digital technology

บทนำ

ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ ทำให้ระบบการศึกษาไม่อาจหยุดนิ่งแบบที่ผ่านมามากต่อไปได้ ซึ่งครูจะต้องเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์มาใช้อย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา ความสามารถด้านดิจิทัล และความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Triling, B. & Fadel, C., 2009) การจัดการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมได้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้มากขึ้น ครูมีการนำเครื่องมือดิจิทัล เช่น ระบบบริหารจัดการเรียนรู้ และสื่ออินเทอร์เน็ตแอกทีฟต่าง ๆ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ทำทนายและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนได้มากขึ้นเทคโนโลยีเหล่านี้ยังเอื้อให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) และเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล (Wang & Woo, 2021) ส่วนในด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI) ระบบอัจฉริยะเหล่านี้ได้เข้ามามีบทบาทในหลายมิติของการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนแบบรายบุคคล (Learning Analytics) การให้ข้อเสนอแนะทันทีทันใด การช่วยตรวจสอบผลงาน และการวางแผนจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะบุคคลได้อย่างแม่นยำ ซึ่งในบริบทของประเทศไทย นักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และ AI อย่างเหมาะสม กล่าวคือ AI สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในระบบการศึกษาไทย โดยเฉพาะการใช้ AI เพื่อสร้างบทเรียนที่ปรับให้เหมาะกับผู้เรียนรายบุคคล ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาซึ่งปัจจัยเหตุดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า AI มิได้เป็นเพียงเครื่องมือช่วยสอนเท่านั้น แต่เป็นหัวใจ

สำคัญของการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ทั้งระบบ นอกจากนี้ AI สามารถช่วยในกระบวนการตรวจงาน สร้างแบบฝึกหัด และวิเคราะห์แนวโน้มการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้ ยังส่งผลให้ครูสามารถวิเคราะห์ถึงการพัฒนาผู้เรียนได้ลึกซึ้งกว่าเดิม รวมทั้ง สามารถสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ซึ่งเป็นการนำปัญหาประดิษฐ์ หรือ AI ไปใช้เพื่อเสริมทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในบริบทโรงเรียน การที่ครูสามารถใช้เทคโนโลยีและ AI ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เพียงแต่ช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีคุณภาพมากขึ้นเท่านั้น แต่ยังทำให้ครูสามารถปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษายุคใหม่ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมาในข้างต้น ทำให้เห็นถึงยุคแห่งการเปลี่ยนผ่านทางด้านดิจิทัล เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ ที่ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบในด้านการศึกษา ดังนั้น ครูในศตวรรษที่ 21 นี้ จึงจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าว เพื่อจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความหลากหลายของผู้เรียน (UNESCO, 2022) ซึ่งสมรรถนะที่จำเป็น ได้แก่ การเข้าถึงและการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล การออกแบบและพัฒนาสื่อดิจิทัล การใช้ระบบจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ การประยุกต์ใช้ AI เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เฉพาะบุคคล ซึ่งบทบาทของครูไทยในยุคดิจิทัลนี้ ไม่ใช่แค่การใช้เทคโนโลยีเป็นเท่านั้น แต่ต้องสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่ผสมผสานเทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณ มีจริยธรรม และสร้างประโยชน์ให้ผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ข้อเสนอดังกล่าวจึงเน้นเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรถูกมองข้ามในยุคที่เครื่องมือดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียนมากขึ้นเรื่อย ๆ รวมทั้ง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ การใช้ระบบ AI ช่วยวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อปรับกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดแข็งและจุดอ่อนของแต่ละคน ซึ่งช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้เวลาแห่งการเปลี่ยนผ่านได้ชัดเจนมากกว่า 10 ปีแล้ว แต่ก็ยังคงพบว่า ครูจำนวนมากยังขาดความมั่นใจและขาดทักษะในการเลือกใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ในห้องเรียนจริง ครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดทักษะที่จำเป็นในการเลือกใช้ และออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและ AI ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566) รวมทั้ง ผลจากการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 พบว่า การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อยู่ในระดับพื้นฐาน เช่น

การใช้สื่อ Power Point การค้นหาข้อมูลออนไลน์ และการสื่อสารผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ขณะที่การประยุกต์ใช้ AI อย่างการใช้ระบบประเมินผลอัตโนมัติ การวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนหรือการสร้างบทเรียนปรับตามผู้เรียนยังพบได้น้อยมาก ซึ่งปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ ความไม่มั่นใจของครูในการใช้เครื่องมือใหม่ ๆ การขาดแหล่งเรียนรู้ที่เข้าใจง่าย และการขาดรูปแบบการนิเทศหรือพี่เลี้ยงทางวิชาการที่สนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ยังใช้วิธีการสอนแบบดั้งเดิมโดยไม่ได้อาศัยเทคโนโลยีเพื่อการวัดผลหรือจัดกิจกรรมกลุ่ม เนื่องจากขาดความรู้ด้านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ใหม่ กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครู ทั้งนี้ เนื่องจากการนิเทศจะช่วยครูให้สามารถพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง ส่งผลให้ครูได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และร่วมมือกันวางแผนพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ และครูเกิดความมั่นใจ มีขวัญและกำลังใจ เกิดความภูมิใจในการปฏิบัติงานของตนเอง (ทิพวรรณ ถาวรโชติ, 2564) ในยุคที่การเปลี่ยนผ่านสู่สังคมดิจิทัลเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รูปแบบการนิเทศศึกษาก็ได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการนิเทศไปตามยุคสมัย นับว่าเป็นทางเลือกที่เหมาะสม เพราะช่วยให้ครูเข้าถึงคำแนะนำทางวิชาการได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การนิเทศแบบผสมผสานยังช่วยลดภาระงบประมาณการเดินทาง เพิ่มความต่อเนื่องของการพัฒนา และส่งเสริมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ระหว่างครูกับศึกษานิเทศก์ (OECD, 2021)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งที่มีความจำเป็นที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างมีระบบ มีความต่อเนื่อง และสอดคล้องกับบริบทพื้นที่อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาในภาพรวมอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังและแนวทางเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2
2. พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2

3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยมีประเด็นที่สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประกอบขึ้นด้วย แนวคิดและทฤษฎี ดังนี้

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศแบบผสมผสาน หมายถึง กระบวนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่นำแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) มาประยุกต์ใช้ โดยเป็นการผสมผสานระหว่างการนิเทศแบบดั้งเดิม (Face-to-Face) เช่น การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุม การสาธิตการสอน เข้ากับการนิเทศออนไลน์ผ่านเทคโนโลยีและดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Online/Virtual) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่น ความต่อเนื่อง และประสิทธิภาพในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยไม่ถูกจำกัดด้วยเวลาและสถานที่ เป็นการแนวคิดหลักที่เกี่ยวข้องที่ประกอบด้วย การนิเทศในห้องเรียน การนิเทศออนไลน์ เข้าด้วยกันหรือโดยสรุป ก็คือ การนำเทคโนโลยีมาเสริมประสิทธิภาพของการนิเทศแบบเดิมเพื่อให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และฐานสมรรถนะได้อย่างแท้จริง

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะครู หมายถึง กรอบแนวคิด กระบวนการ และวิธีการที่ออกแบบมาเพื่อพัฒนาหรือยกระดับคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของครู ทั้งในด้านความรู้ (Knowledge), ทักษะ (Skill), และเจตคติหรือบุคลิกลักษณะภายใน (Attributes/Motives) เพื่อส่งผลให้การปฏิบัติงานสอนและการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นของผู้เรียน ซึ่งการเสริมสร้างสมรรถนะมักอิงตามสมรรถนะหลัก 5 ด้าน ได้แก่ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง 4) การทำงานเป็นทีม และ 5) จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู สามารถสรุปได้ว่า คือกระบวนการ "สร้างคน (ครู) ให้มีสมรรถนะสูง" เพื่อ "ยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ (ผู้เรียน)" โดยใช้แนวคิดการพัฒนาที่หลากหลาย โดยสมรรถนะทางวิชาชีพครู หมายถึง คุณลักษณะของครู ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ความสามารถ ทักษะ และ คุณลักษณะอื่น ๆ ที่ส่งผลให้ครูปฏิบัติงานและปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่จนบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง กรอบความรู้ (Framework), หลักการ, หรือการศึกษาเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับ "การใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์, อุปกรณ์คอมพิวเตอร์, แอปพลิเคชัน, อินเทอร์เน็ต และข้อมูลรูปแบบดิจิทัล" มาเป็นเครื่องมือหลักในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน, สร้างมูลค่าเพิ่ม, การสื่อสาร, และการตัดสินใจ เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสังคมและเศรษฐกิจดิจิทัล โดยมีองค์ประกอบของแนวคิดและทฤษฎี ได้แก่ การปรับเปลี่ยนรูปแบบ (Transformation) การเพิ่มประสิทธิภาพ และการเชื่อมโยงข้อมูล ซึ่งนับได้ว่า แนวคิดทฤษฎีเหล่านี้มุ่งเน้นที่การทำความเข้าใจและนำเทคโนโลยีไปใช้ "อย่างมีประสิทธิภาพและชาญฉลาด" เพื่อให้เกิดการเติบโตทางธุรกิจและการดำเนินชีวิตที่สะดวกสบายขึ้น

สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครู ทั้งนี้ เนื่องจากการนิเทศจะช่วยครูให้สามารถพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองส่งผลให้ครูได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และร่วมมือกันวางแผนพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ และครูเกิดความมั่นใจ มีขวัญและกำลังใจ รวมทั้ง เกิดความภูมิใจในการปฏิบัติงานของตนเอง (ทิพวรรณ ถาวรโชติ, 2564) ในยุคที่การเปลี่ยนผ่านสู่สังคมดิจิทัลเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รูปแบบการนิเทศศึกษาก็ได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการนิเทศไปตามยุคสมัย มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เข้าส่งเสริมกระบวนการนิเทศ ส่งผลให้เกิดรูปแบบการนิเทศแบบผสมผสาน (Blended Supervision) ที่ผสมผสานการนิเทศแบบลงพื้นที่กับการนิเทศออนไลน์ นับว่าเป็นทางเลือกที่ตอบโจทย์ เพราะช่วยให้ครูเข้าถึงคำแนะนำทางวิชาการได้สะดวกยิ่งขึ้น พรอ้อมทั้ง สามารถเรียนรู้แบบรายบุคคลตามบริบทของตนเอง (วิจิตรดา วรธาดาสวัสดิ์, 2566) นอกจากนี้ การนิเทศแบบผสมผสานยังช่วยลดภาระงบประมาณการเดินทาง เพิ่มความต่อเนื่องของการพัฒนา และส่งเสริมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ระหว่างครูกับศึกษานิเทศก์ (OECD, 2021)

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแบบการนิเทศแบบผสมผสาน

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development ; R&D) แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และแนวทางเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 การศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้อย่างครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้อย่างครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้อย่างครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ มีครูในสังกัดตอบแบบสอบถามจำนวน 278 คน ครอบคลุมตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพจากคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สัมภาษณ์แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้อย่างครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้อย่างครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งแบบเผชิญหน้าและแบบออนไลน์ พร้อมบันทึกผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้อย่างครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เอกสารประกอบการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และร่างรูปแบบการนิเทศแบบผสมผสาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี เขต 2

2. นำผลจากการศึกษาในขั้นที่ 1 มาयर่างรูปแบบโดยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ระบบสนับสนุนการนิเทศ กระบวนการนิเทศ ผลลัพธ์การนิเทศ แล้วจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบ ได้แก่ คู่มือการนิเทศ แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ หลักสูตรการฝึกอบรม แบบทดสอบก่อน-หลังการฝึกอบรม แบบประเมินด้านทักษะ และแบบประเมินด้านคุณลักษณะ

3. นำร่างรูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานและเอกสารประกอบเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบแล้วปรับปรุงตามคำแนะนำ โดยปรับภาพแสดงรูปแบบการนิเทศให้ดูง่าย ปรับปรุง การเขียนคำอธิบายองค์ประกอบของรูปแบบให้กระชับและเข้าใจง่ายขึ้น

4. ดำเนินการตรวจสอบและรับรองรูปแบบการนิเทศแบบผสมผสาน โดยใช้วิธีการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

5. ดำเนินการปรับปรุงรูปแบบตามคำแนะนำ รวมทั้ง ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยปรับเพิ่มข้อความองค์ประกอบที่ 3 จากเดิมที่ใช้คำว่า "ระบบสนับสนุน" เป็น "ระบบสนับสนุนและแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์" และเพิ่มเติมคำแนะนำในการใช้งานแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ พร้อมทั้ง ระบุข้อดีและข้อจำกัด

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการศึกษาดูเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ระยะที่ 3 การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชินบุรี เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสาน แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ และเอกสารประกอบ

2. แบบทดสอบก่อน-หลังการฝึกอบรม ลักษณะแบบเลือกคำตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อข้อละ 1 คะแนน รวม 50 คะแนน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.35 - 0.68 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.38- 0.72 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.86

3. แบบประเมินด้านทักษะ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 -1.00

4. แบบประเมินด้านคุณลักษณะ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าIOC อยู่ระหว่าง 0.80 -1.00

5. แบบประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบผสมผสาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการนิเทศแบบผสมผสานครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง สิงหาคม 2567 แบ่งการนิเทศออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่

ช่วงที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ “การนิเทศแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้” รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับผู้เข้ารับการอบรมและคณะวิทยากร ประกอบด้วย 5 หัวข้อเรื่อง ได้แก่ 1) การเข้าถึงและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล 2) การออกแบบและสร้างสื่อดิจิทัล 3) การจัดการ เรียนรู้แบบออนไลน์ 4) การใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ และ 5) จริยธรรมปัญญาประดิษฐ์

ช่วงที่ 2 การนิเทศติดตามและประเมินผล โดยใช้รูปแบบการลงพื้นที่จริงในห้องเรียนของครูที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อประเมินด้านทักษะและด้านคุณลักษณะ

ช่วงที่ 3 การประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบก่อนและหลังการนิเทศ โดยใช้การทดสอบทางสถิติแบบนอนพาราเมตริก (Non-Parametric Statistics) เนื่องจากผู้วิจัยนำ

ข้อมูลมาตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการนิเทศโดยวิธี Non-Parametric Shapiro-Wilk Test พบว่าค่านัยสำคัญทางสถิติของคะแนนก่อนการนิเทศมีค่าเท่ากับ .00 และค่านัยสำคัญทางสถิติของคะแนนก่อนการนิเทศ มีค่าเท่ากับ .02 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบไม่ปกติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติแบบพาราเมตริก ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติแบบนอนพาราเมตริก

2. วิเคราะห์ผลจากแบบประเมินด้านทักษะของครู โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแบบประเมินสมรรถนะด้านคุณลักษณะของครูโดยใช้การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะก่อนและหลังการนิเทศโดยการใช้ t-test (Dependent) เนื่องจากผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติของคะแนนการประเมินคุณลักษณะก่อนและหลังการนิเทศโดยวิธี Non-Parametric Shapiro-Wilk Test พบว่า ค่านัยสำคัญทางสถิติของคะแนนก่อนการนิเทศ มีค่าเท่ากับ .22 และค่านัยสำคัญทางสถิติของคะแนนก่อนการนิเทศ มีค่าเท่ากับ .37 ซึ่งมากกว่าระดับสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติแบบพาราเมตริก

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบผสมผสาน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวม แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2

ด้าน	สภาพที่เป็นจริง (n=278)			สภาพที่คาดหวัง (n=278)			PIN Modified	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล		
1. ด้านการเข้าถึง และใช้งาน เทคโนโลยีดิจิทัล	3.781	0.833	ปาน กลาง	4.352	0.687	มาก	0.1452	5
2. ด้านการออกแบบ และพัฒนาสื่อการ สอนดิจิทัล	3.357	0.964	ปาน กลาง	4.165	0.872	มาก	0.2248	3
3. ด้านการจัดการ เรียนรู้ผ่านออนไลน์	3.303	0.956	ปาน กลาง	4.089	0.878	มาก	0.2311	2
4. ด้านการใช้ AI เพื่อสนับสนุนการ เรียนรู้	3.169	0.995	ปาน กลาง	4.043	0.944	มาก	0.2564	1
5. ด้านจริยธรรม ทางดิจิทัล	3.478	0.932	ปาน กลาง	4.167	0.869	มาก	0.2019	4
รวม	3.418	0.936	ปาน กลาง	4.163	0.850	มาก	0.2119	

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ พบว่า สภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.418, S.D. = 0.936) สภาพที่คาดหวัง ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.163, S.D. = 0.850) ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้ AI เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ มีคะแนนสูงสุด ($PNI_{Modified}$ = 0.2564) รองมาได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านออนไลน์ ($PNI_{Modified}$ = 0.2311) ด้านการออกแบบและพัฒนาสื่อการสอนดิจิทัล ($PNI_{Modified}$ = 0.2248) ด้านจริยธรรมทาง

ดิจิทัล ($PNI_{Modified} = 0.2019$) และด้านการเข้าถึงและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล ($PNI_{Modified} = 0.1452$) ตามลำดับ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ พบว่า รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบสนับสนุนการนิเทศแบบลงพื้นที่และการนิเทศแบบออนไลน์ 4) กระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน และ 5) ผลลัพธ์ของการนิเทศ สำหรับกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน มี 6 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพทั่วไปและการประเมินความต้องการจำเป็น การวางแผนการนิเทศ การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ การนิเทศแบบผสมผสาน การประเมินผลและการปรับปรุง และพัฒนาความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2

3.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ก่อนและหลังการนิเทศพบว่าครูที่ได้รับการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้หลังการนิเทศสูงกว่าก่อนการนิเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการประเมินด้านทักษะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.665$, S.D. 0.472) แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินทักษะการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2

รายการประเมิน	n = 30		แปล
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. สามารถใช้อุปกรณ์ดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้	2.600	0.360	ดีมาก
2. สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและแหล่งข้อมูลออนไลน์เพื่อสนับสนุน การจัดการเรียนรู้	2.750	0.439	ดีมาก

3. สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานได้อย่างคล่องแคล่ว	2.850	0.496	ดีมาก
4. สามารถใช้ระบบบริหารจัดการข้อมูลนักเรียนผ่านระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้	2.632	0.464	ดีมาก
5. สามารถแก้ไขปัญหาทางเทคนิคเบื้องต้นเกี่ยวกับอุปกรณ์ดิจิทัลได้	2.684	0.471	ดีมาก
6. ท่านสามารถสร้างสื่อการสอนออนไลน์ได้	2.700	0.489	ดีมาก
7. ท่านสามารถใช้ AI ในการสร้างสื่อการสอนได้	2.700	0.496	ดีมาก
8. ท่านสามารถออกแบบกิจกรรมที่ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน	2.800	0.490	ดีมาก
9. ท่านสามารถพัฒนาเนื้อหาบทเรียนที่รองรับการเรียนรู้แบบ Interactive	2.550	0.464	ดีมาก
10. ท่านสามารถใช้เครื่องมือสร้างแบบฝึกหัดออนไลน์ได้	2.650	0.504	ดีมาก
11. ท่านสามารถใช้ Google Classroom, Microsoft Teams หรือ LMS ในการจัดการเรียนรู้	2.550	0.452	ดีมาก
12. ท่านสามารถมอบหมายงาน ตรวจงาน และให้ข้อเสนอแนะผ่านระบบออนไลน์	2.600	0.504	ดีมาก
13. ท่านสามารถใช้เครื่องมือประชุมออนไลน์ได้	2.650	0.496	ดีมาก
14. ท่านสามารถออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน	2.700	0.483	ดีมาก
15. ท่านสามารถใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน	2.737	0.446	ดีมาก
16. ท่านสามารถใช้ AI ช่วยในการตรวจงาน และให้คำแนะนำ	2.600	0.483	ดีมาก
17. ท่านสามารถใช้ AI วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เพื่อปรับแผนการจัดการเรียนรู้	2.625	0.464	ดีมาก
18. ท่านสามารถสอนนักเรียนให้ใช้ AI อย่างมีจริยธรรมและสร้างสรรค์	2.700	0.405	ดีมาก
19. ท่านสามารถใช้ AI เพื่อสร้างข้อสอบ หรือแบบฝึกหัดที่ตรงกับความสามารถของนักเรียน	2.550	0.504	ดีมาก

20. ท่านสามารถใช้เครื่องมือ AI เพื่อช่วยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	2.725	0.483	ดีมาก
รวม	2.665	0.472	ดีมาก

3.3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ก่อนและหลังการนิเทศ พบว่า หลังการนิเทศสูงกว่าก่อนการนิเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ก่อนและหลังการนิเทศ

การประเมิน	จำนวนผู้เข้ารับการอบรม (คน)	คะแนนเต็ม (คะแนน)	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig.
ก่อนการอบรม	30	50	29.00	2.121	39	46.693*	.00
หลังการอบรม	30	50	46.10	0.781			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.642, S.D. = 0.533)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

จากผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ พบว่า สภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับการเสริมสร้าง

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.418$, S.D. = 0.936) ขณะที่สภาพที่คาดหวัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.163$, S.D. = 0.850) สะท้อนให้เห็นความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวัง ซึ่งสอดคล้องกับ Kaewdang (2020) และ Suthisakon & Phokha (2021) ที่ทำการวิจัยพบว่าครูจำนวนมาก ยังขาดความมั่นใจและขาดทักษะในการเลือกใช้เทคโนโลยีในห้องเรียนจริง เมื่อพิจารณาคำดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการใช้ AI เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้มีค่าดัชนีสูงสุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าครู มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านนี้มากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก AI จัดเป็นนวัตกรรมใหม่ที่กำลังเข้ามามีบทบาทในวงการศึกษาอย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับรัชชัช พงษ์สนาม (2564) ที่กล่าวว่า AI สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาของไทยอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการใช้ AI เพื่อสร้างบทเรียนที่ปรับให้เหมาะกับผู้เรียนรายบุคคล ในขณะที่ครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และการประเมินทักษะในการประยุกต์ใช้ AI อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ยังพบว่าครูส่วนใหญ่สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลขั้นพื้นฐานได้ เช่น การใช้สื่อ PowerPoint การค้นหาข้อมูลออนไลน์ และการสื่อสารผ่านแอปพลิเคชันไลน์ แต่ยังขาดทักษะขั้นสูงในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ AI เพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานนี้มีจุดเด่นที่สำคัญ คือ การผสมผสานระหว่างการนิเทศแบบลงพื้นที่และการนิเทศแบบออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิจิตรา วรธาดาสวัสดิ์ (2566) ที่เสนอว่าการนิเทศแบบผสมผสานช่วยให้ครูเข้าถึงคำแนะนำทางวิชาการได้สะดวกยิ่งขึ้น และสามารถเรียนรู้แบบรายบุคคลตามบริบทของตนเองได้ เป็นการเพิ่มความต่อเนื่องของการพัฒนา และส่งเสริมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ระหว่างครูกับศึกษานิเทศก์ การที่รูปแบบการนิเทศ มีขั้นตอนการเสริมสร้างสมรรถนะที่แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์และการอบรมเชิงปฏิบัติการ นับเป็นจุดแข็งที่ช่วยให้ครูได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับทิพวรรณ ถาวรโชติ (2564) ที่ทำวิจัยพบว่าการนิเทศจะช่วยครูให้สามารถพัฒนาและปรับปรุงปรุงการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง ส่งผลให้ครูได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และร่วมมือกันวางแผนพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ และครูเกิดความมั่นใจ มีขวัญและกำลังใจ รวมทั้งเกิดความภูมิใจใจในการปฏิบัติงานของตนเอง

นอกจากนี้ ผลการประเมินความพึงพอใจยัง พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.642$, S.D. = 0.533) แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการ

นิเทศแบบผสมผสานไม่เพียงแต่พัฒนาสมรรถนะของครูเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลถึงความพึงพอใจของผู้เรียนอีกด้วย รวมทั้ง สอดคล้องกับวิชิต นาชัยสินธ์ (2565) ที่กล่าวเน้นว่าครูไทยในยุคดิจิทัลต้องสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่ผสมผสานเทคโนโลยีอย่าง มีวิจารณญาณ มีจริยธรรม และสร้างประโยชน์ให้ผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุป จากผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็น เกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ พบว่า สภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่คาดหวัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริง กับสภาพที่คาดหวังด้านการใช้ AI เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบวัตถุประสงค์ของรูปแบบระบบสนับสนุน การนิเทศแบบลงพื้นที่ และการนิเทศแบบออนไลน์ กระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน และผลลัพธ์ของ การนิเทศ ผลการใช้รูปแบบ พบว่า ครูมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะดีขึ้น และมีความพึงพอใจ ต่อรูปแบบการนิเทศในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ 1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1.1 ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะด้านนี้เป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด โดยอาจจัดทำคู่มือหรือแนวทางการใช้ AI ในการจัดการเรียนรู้ที่เข้าใจง่าย มีตัวอย่าง ที่เป็นธรรม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ในบริบทของโรงเรียนไทย

1.2 ควรพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่ครูสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา มีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยอยู่เสมอ และมีระบบการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้จะสิ้นสุดโครงการวิจัยแล้ว

1.3 ควรนำรูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานที่พัฒนาขึ้นไปบูรณาการเข้ากับระบบการนิเทศปกติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนในการพัฒนาสมรรถนะครู

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงติดตามผล (Follow-up Study) เพื่อประเมินความยั่งยืนของการพัฒนาสมรรถนะครูตามรูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเป็นระยะเวลา 1-3 ปี เพื่อศึกษาว่าครูยังคงใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ต่อเนื่องหรือไม่ มีการพัฒนาต่อยอดหรือปรับเปลี่ยนวิธีการอย่างไรและมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระยะยาว

2.2 ควรมีการ

ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากครูที่ผ่านการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างไร โดยเฉพาะในด้านทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และทักษะดิจิทัล ที่เป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 2.3 ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานที่เหมาะสมกับบริบทที่แตกต่างกัน เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนในเขตเมือง โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล หรือโรงเรียนที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี เพื่อให้ได้รูปแบบการนิเทศที่มีความยืดหยุ่น และสามารถปรับใช้ได้หลากหลายบริบท

เอกสารอ้างอิง

- ทิพวรรณ ถาวโรชติ. (2564). การนิเทศการศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 23(2), 15-28.
- ธวัชชัย พงษ์สนาม. (2564). ปัญญาประดิษฐ์กับการปฏิรูปการศึกษาไทย. *วารสารครุศาสตร์*, 49(3), 308-325.
- วิจิต นาชัยสินธ์. (2565). บทบาทของครูไทยในยุคดิจิทัล: ความท้าทายและโอกาส. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 45(1), 1-15.
- วิจิตรา วรธาดาสวัสดิ์. (2566). การนิเทศแบบผสมผสานเพื่อพัฒนาครูในยุคดิจิทัล. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 34(1), 1-14.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). *รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2565-2566*. กรุงเทพฯ:สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Kaewdang, R. (2020). Digital Technology Integration in Thai Schools: Challenges and Opportunities. *Journal of Education*, 31(2), 78-92.
- OECD. (2021). *Teachers' Professional Development in the Digital Age: Insights from TALIS 2018*. Paris: OECD Publishing.
- Suthisakon, S. & Phokha, W. (2021). Teachers' Digital Literacy and Technology Integration in Thai Basic Education. *Journal of Education Naresuan University*, 23(2), 112-125.
- UNESCO. (2022). *AI and Education: Guidance for Policy-makers*. Paris: UNESCO.

Wang, O, & Woo, H. L. (2021). Digital Learning in the Post-COVID Era: Trends and Implions. *Educational Technology & Society*, 24(3), 1-7.